

de have laant af Staten, til Udlaan, men have en forholdsvis ret betydelig Del staaende i Banker og Sparekasser, efter Lovforslagets Bemærkninger ca. $\frac{1}{4}$, har sikkert ikke været Lovens Hensigt. Men en videregaaende Lovændring er der jo ikke Tale om.

Jeg skal altsaa indskrænke mig til paa Højregruppens Vegne at anbefale det foreliggende Lovforslag.

Poul Christensen: Der har jo fra alle Sider været Enighed om, at Loven af 26. Marts 1898 har virket til Gavn for det danske Landbrug, og jeg kan ogsaa for mit Vedkommende underskrive denne Udtalelse. Jeg tror tillige, at naar man ser, hvorledes denne Lov blev ført ud i Livet, den Hurtighed og Præcision, hvormed det skete, den Hurtighed, hvormed alle Midler bleve optagne, da viser det tilfulde, at det var et Savn, der blev afhjulpet. Loven har imidlertid ikke virket ens over det hele Land, og Midlerne bleve hurtigt optagne, saaledes at der temmelig hurtigt fra privat Side fremkom Forslag om at forhøje de 5 Mill. med yderligere 3, hvad dog ikke blev gennemført. Derfor er der enkelte Egne, hvor Loven aldrig har virket. Men jeg tror, som sagt, at hvor den er traadt ud i Livet, har den virket i høj Grad til Gavn for det danske Landbrug.

Ved Finanslovens 1ste Behandling tilod jeg mig at omtale denne Lov og, da en Revision snart forestod, at henlede Opmærksomheden paa, om det ikke kunde være muligt at fortsætte. Det skete efter Side Udtalelser og Ønsker fra de bestaaende Forskudsforeninger, at jeg opfordrede den højtærede Landbrugsminister til at fremkomme med et Forslag til en Forlængelse af Loven. Nu fremkommer han derimod med et Forslag om en Afvikling. Og selv om jeg maa indrømme, at der er taget meget lemfældigt paa Laantagerne, skal dette Forhold dog i Løbet af nogle faa Aar afvikles og Forskudsforeningerne efter den Tids Forløb ophøre at eksistere. Naar man fra alle Sider er enig om, at Loven i høj Grad har virket til Gavn, synes jeg dog, at man fra alle Sider maa indrømme det berettigede i Ønsket om at fortsætte. Jeg tror ikke, den ærede Ordfører for Flertallet har Ret, naar han stolede paa,

at der vilde blive fortsat paa samme Maade. Hvis de vanskelige Pengeforhold holde sig i længere Tid, vil det blive i høj Grad vanskeligt for Foreningerne, naar Staten inddrager sine Penge, at rejse Midler til at fortsætte.

Jeg indrømmer, at der maaske kunde være nogen Grund til at foretage nogle Forandringer i den bestaaende Lov efter de indhøstede Erfaringer, og derfor skal jeg ogsaa støtte Forslaget om en videre Behandling i Udvalg. Jeg kunde saaledes tænke mig, at der blev indsat et vist Formuemaksimum for Laantagerne. Det er nemlig ofte blevet forebragt os Rigsdagsmænd, i alt Fald mig, naar jeg har været til politiske Møder, at de velhavende systematisk have holdt de mindre velhavende ude, fordi de ikke vilde dele den økonomiske Risiko med dem. Den højtærede Landbrugsminister kender det jo godt af egen Erfaring, for det er jo navnlig fra den Kommune, hvor han bor, at disse Anker ere komne allerstærkest frem, og netop nu, da vi have faaet den ny Ejendoms-skyld, vil det ikke være saa vanskeligt at fastsætte et saadant Formuemaksimum. Kunde Loven i øvrigt blive forlænget og de mindre bemidlede, der hidtil have nydt godt af Loven, ogsaa fremtidig komme til at nyde godt af den, selv om Renten kommer op til $3\frac{1}{2}$ pCt., hvad jeg maaske endda for mit Vedkommende vil finde mig i, og hvorved Staten betrygges mod at lide noget Tab af Betydning, tror jeg, at Loven vil gøre sin store Nytte ogsaa i Fremtiden og da navnlig for den mindre bemidlede Del af Landbostanden. Derfor skal jeg tilraade, at man saa vidt muligt lader Forskudsforeningerne fortsætte, og at de Folk, der hidtil have klaget over at være holdte ude, fordi de ikke bleve ansete for velhavende nok, faa aabnet en Adgang til at komme med. Jeg tror, at naar man vedblivende fastholder Kravet om solidarisk Ansvar, kan der fra Statens Side ikke være nogen Risiko ved at yde disse Laan, og saa kan man i øvrigt overlade til de vedkommende selv at bestemme den Slags Ting. Ogsaa jeg tror, at det mindre Landbrug, navnlig Husmandsstanden og særlig Statshusmændene, som der er talt om her i Dag, vilde kunne nyde i høj Grad godt af, at Loven blev forlænget, og